

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Всесвітня історія XX - поч. XXI ст.

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Політологія»

Спеціальність С2 Політологія

Галузь знань С “Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини”

Затверджено на засіданні
кафедри всесвітньої історії
Протокол № 1 від 26.08.2025 р
Зав. кафедри _____ О.Жерноклеєв

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Всесвітня історія XX-поч.XXI ст..
Викладач (-і)	Бурачок Лілія Василівна
Контактний телефонвикладача	0677155524
E-mail викладача	liliiia.burachok@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3кредити ЄКТС 90год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	2 год. на тиждень згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Запропонований курс покликаний на основі широкого конкретно-історичного матеріалу та найновіших здобутків історіографії висвітлити провідні тенденції та перебіг соціально економічного, політичного та культурного розвитку країн європейського та американського континентів, з'ясувати періодизацію, типологію, аналізувати міжнародні відносини міжвоєнного періоду, біполярну систему повоєнних міжнародних відносин та наслідки її розпаду.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу «Всесвітня історія XX – XXI ст.» є освоєння студентами основних понять та категорій курсу; забезпечити поглиблене вивчення студентами новітньої історії країн Європи, Америки, Азії і Африки; формування спеціалістів глибокої наукової кваліфікації високої культури і відповідальності. На основі сучасних теоретико-методологічних і концептуальних засад розкрити специфіку, взаємозв'язок і взаємозалежність соціально економічних, політичного і культурного становлення народів.</p> <p>Завдання курсу «Всесвітня історіяXX – XXI ст.»:</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: історичні процеси, тенденції розвитку явища, події і факти новітньої історії країн Європи, Америки, Азії, Африки; міжнародні відносини , проблеми соціально-економічного і політичного розвитку на сучасному етапі; особливості політики держав у національному питанні; матеріальну і духовну культуру народів; проблеми науково-технічної революції і її вплив на розвиток суспільства, його соціальну структуру</p>	
4. Програмні компетентності	

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній та безпековій сферах, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності:

ЗК-1 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК-7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-8 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично- дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК 2 Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК-3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК 4 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології у фаховій діяльності

СК 6. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК 7 Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності, в тому числі з урахуванням потреб забезпечення сфер національної безпеки держави.

СК 8 Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

СК 9 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

5. Результати навчання

РН-6. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН-7. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення

РН-10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

РН 12 Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН 13 Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		12			
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18			
самостійна робота		60			
Ознаки навчальної дисципліни					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
1	052 Політологія	I		Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни					
Тема			кількість год.		
			лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Перша світова війна.			2	2	6
Тема 2. Формування основ післявоєнного світу (1918-1925 рр.)			2	2	6
Тема 3. Виникнення та поширення фашизму в країнах Західної Європи міжвоєнного періоду			2	2	6
Тема 4. Міжнародні відносини напередодні Другої світової війни			2	2	6
Тема 5. Друга світова війна			2	2	8
Тема 6. Формування основ біполярного світу.			2	2	6
Тема 7. Розвиток європейської інтеграції. Європейський Союз в умовах нового світового порядку				2	6

Тема 8. Міжнародні відносини наприкінці ХХ ст. першій чверті ХХІ ст.		2	6
Тема 9. Контрольна робота		2	10
ЗАГ.:	12	18	60

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>1) усні відповіді на семінарських заняттях – 30 балів; 2) індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми – 10 балів; 3) тестова контрольна робота – 10 балів</p> <p>Загальна кількість – 50 балів.</p> <p>Підсумковий контроль – іспит (екзамен):</p> <p>Письмовий іспит (в екзаменаційному білеті по 5 питань, з яких перші два (теоретичні) оцінюються максимально 15 балами, третє (практичне) питання – 10 балів, четверте (тестове) – 5 балів, п'яте (розуміння політологічних термінів та понять) – 5 балів.</p> <p>Загальна кількість – 50 балів.</p> <p>Сумарна кількість – 100 балів.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмова контрольна робота є обов'язковою до виконання. Отримані студентом бали (максимум 10 балів) впливають на виставлення підсумкової оцінки. Тестова контрольна робота виконується студентами очної форми навчання на останньому семінарському занятті, студентами заочної форми навчання за 10 днів до початку сесії. Пропонується чотири варіанта відповідей, з яких одна правильна. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав повний обсяг навчального навантаження, передбаченого навчальним планом з даної дисципліни.</p> <p>Реферативна робота виконується у друкованому форматі на аркушах А – 4. Обсяг - 12-15 сторінок, шрифт-14, інтервал-1,5, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 15 мм. Список літератури подавати наприкінці тексту за алфавітом. Посилання на використані джерела - в тексті в квадратних дужках, де перша цифра - позиція у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [8, с. 12]. Структура написання реферату: вступна частина; аналіз використаної літератури по темі (2-3 абзаци); характеристика обраної теми та перспективність її дослідження; визначення основних параметрів викладу матеріалу; наведення ілюстрованого матеріалу, що підтверджує аргументаційну базу; висновки; список використаної літератури. У випадку глибокого розкриття проблеми з відображенням авторської позиції реферат оцінюється 9-10 балами; обґрунтоване розкриття теми – 7-8 балів; неповне розкриття теми 5-6 балів; високий рівень компілятивності – 3-4 бали; розкриття лише одного аспекту дослідженого предмету – 1-2 бали.</p>

Семінарські заняття	Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за п'ятибальною шкалою: 5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається.
---------------------	--

	<p>4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями.</p> <p>3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність.</p> <p>2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.</p> <p>Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, доповнення, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обгрунтовані виступи, альтернативні тези, змістовні доповнення, що дійсно сприятимуть розгляду проблемних питань. Студент (-ка) повинен (-а) мати не менше трьох оцінок за семінарські заняття, що у підсумку визначають середній арифметичний бал і виставляються в журналі окремою графою (у підсумку максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях -30).</p>
Самостійна робота та індивідуальне завдання	<p>Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю.</p> <p>Індивідуальне завдання – написання есе на запропоновану тему.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Якісне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) тематики семінарських занять. Для цього необхідно якісно готувати конспекти семінарських занять. 2) індивідуального завдання. Виконання реферативного завдання передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) індивідуальної роботи. <p>Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (іспиту – екзамен) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів. Максимум – 50 балів.</p>

Підсумковий контроль	<p>Екзамен (письмово-усна форма). 30 білетів по п'ять питань у кожному. Структура питань у білеті: 1 і 2 завдання – теоретичне' (максимум 15 балів); 3 завдання – практичне (максимум 15 балів); 4 завдання – тестове (максимум (10 балів); 5 завдання – дати визначення основних історичних термінів (максимум 10 балів).</p> <p>Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.</p> <p>Семінари – 30 балів, захист індивідуального завдання - 20 балів, Контроль самостійної роботи – 10 балів, Екзамен (тестування) – 50 балів</p>
----------------------	--

Загальна система оцінювання курсу								
		Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою				
				для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		для заліку		
		90 – 100	A	відмінно		зараховано		
		80 – 89	B	добре				
		70 – 79	C	задовільно				
		60 – 69	D					
		50 – 59	E	незадовільно з можливістю повторного складання		не зараховано з можливістю повторного складання		
		26 – 49	FX					
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни			

8. Політика навчальної дисципліни

Студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день.

Письмові роботи:

Письмові роботи виконуються студентом самостійно у вигляді відповідей на тестові завдання. Пропонується чотири варіанти відповідей із зазначенням однієї правильної. Письмова робота виконується на останньому занятті.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника та Кодексу честі КНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять:

Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує початковий план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

9. Рекомендована література

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її геостратегічні імперативи. Харків: Фабула, 2025. 288 с.
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1918–1945: Підручник для студентів ВНЗ. К.: Слово, 2003. 470 с.
3. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945–2002 роки: Підручник для студентів ВНЗ. К.: Либідь, 2004. 624 с.
4. Гальчинський А.С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи: Методологічні аспекти. К.: Либідь, 2006. 310 с.
5. Гончар Б.М., Козицький М.Ю., Мордінцев В.М., Слюсаренко А.Г. Всесвітня історія. Навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене і доповнене. К.: Знання, 2002. 565 с.
6. Дейвіс Н. Європа: Історія/ Пер з англ. К.: Основи, 2000. 1463 с.

7. Дністрянський М. С. Геополітика : Навчальний посібник / М. С. Дністрянський. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 436 с.
8. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945). Навчальний посібник. К.: Слово, 2013. 624 с.
9. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2013). Навчальний посібник. К.: Слово, 2014. 1056 с.
10. Качараба С. Історія Західної Європи та Америки др. пол. XX - поч. XXI. : практикум /С. Качараба, Р. Сіромський. Львів :ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 293 с.
11. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. К.: Ін Юре, 2001. 447 с.
12. Корнієнко П.С. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-1945 рр.). Тернопіль: Астон, 2003. 296 с.
13. Мицик Л.М., Кузьменко Ю.В. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–2007). Навчальний посібник для самостійної роботи студента. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
14. Новітня історія країн Західної Європи та Південної Америки (1945 р. - початок XXI ст.): [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Баран З. А., Кигіаренко Г. М., Козицький А. М., Мовчан С. П., Сіромський Р. Б., Швагуляк М. М. ; за ред. М. М. Швагуляка. Львів: Тріада плюс, 2015. 705 с.
15. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2013) [Текст]: навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. П. Іваницька; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Київ: Слово, 2014. 1052 с.
16. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. 2-е вид., доп. і переробл. К, Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 944 с.
17. Політична історія XX ст.: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / В.Ф. Салабай, Я.А. Титаренко, Л.О. Панчук та ін. К.: Основа, 2002. 156 с.
18. Сич О.І. Світ в другій половині XX – на початку XXI: основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку: Навч. посібн. Чернівці: Наші книги, 2010. 200 с.
19. Сокирська В.В. Новітня історія країн Європи та Америки: Навч. посіб. У двох частинах. Ч. I (1918–1945). 2-ге вид., пер. і доп. Умань: ФОП Жовтий, 2013. 399 с.
20. Троян С.С., Постоловський Р.М., Федорак В.Ф. Світ на зламі епох: історія кінця XIX – середини XX ст.: навчальний посібник. К.: НМЦВО, 2000. 240 с.
21. Яровий В.І. Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн XX століття. К.: Генеза, 2005. 816 с.

Додаткова:

22. Бурачок Л.В. Зовнішня політика ФРН щодо держав Східної Європи (1949-1963рр.).Гілея. 2020. №159. С.24-29.
23. Бурачок Л.В., Демків М.В. Формування та становлення особистості Єлизавети 2. Чернівці. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. 2022. №2 (56). С.114-120.
24. Бурачок Л., Лизень Є. Формування партійно-політичної структури та політичний розвиток ФРН в 1949-1963 рр. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 35 (74) №2. 2024. С. 95-105.
25. Бурачок Л., Юрив М. Висвітлення діяльності британської королівської родини в джерелах другої половини XX - початку XXI ст. Вісник науки і освіти. 2024. №12 (30). С. 1379–1394.
26. Бурачок Л., Лизень Є. Особливості промислового розвитку та наслідки «економічного дива» у Федеративній Республіці Німеччини. Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Т 36 (75) №2. 2025. С. 164-172
27. Бурачок Л., Юрив М. Вплив діяльності Діани, принцеси Уельської на демократизацію британської монархії в кінці XX - початку XXI ст. Вісник науки та освіти. №5 (35). 2025. С. 2351-2366.
28. Бурачок Л. Розвиток інтеграційних процесів у Європі. Вісник науки та освіти. №6 (36). 2025. С. 1647-1659.
29. Кріль М.М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець XX – початок XXI ст.): Навч. посіб. К. Знання, 2008. 284 с.
30. Скрипник О. М. Історія європейської інтеграції : навчальний посібник /О. М. Скрипник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
31. Україна–Європа–Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвець. Вип. 12. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. 328 с.

Викладач

кандидат історичних наук, доцент

Бурачок Л.В.

